13.6.2018

Vanhempi hallitussihteeri Teemu Nikula

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN KUULEMINEN, HE 83/2018 VP

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Runsastunut naakkakanta aiheuttaa merkittävää vahinkoa ja haittaa. Naakat muun muassa tukkivat savupiippuja ja muita rakenteita, tuhoavat muiden lintujen pesiä ja sotkevat ulosteillaan parveutumisalueiden ympäristöä. Naakkojen ulosteet aiheuttavat hygienia- ja tautiriskin. Erityisen ongelmallisia ovat naakan aiheuttamat maatalousvahingot, joita on jouduttu korvaamaan viime vuosina yhä enemmän. Naakat aiheuttavat satovahinkoja, rikkovat säilörehupaaleja ja sotkevat ulosteillaan viljavarastoja ja eläinten rehuja.

Naakka on rauhoitettu luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla, joten sen tahallinen häiritseminen, tappaminen ja pyydystäminen on kielletty. Naakkojen aiheuttamia vahinkoja on pyritty torjumaan erilaisten karkotus- ja suojaustoimenpiteiden avulla, mutta keinot on koettu pääasiallisesti tehottomiksi.

Naakkojen pyydystäminen ja tappaminen on nykytilanteessa mahdollista vain ELY-keskuksen poikkeusluvalla. Lisäksi vahingonkärsijöillä on mahdollisuus saada valtion tulo- ja menoarviossa osoitetun määrärahan puitteissa avustusta naakkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

Poikkeuslupia ja avustuksia on myönnetty viime vuosina aiempaa enemmän. Poikkeuslupiin liittyvä byrokratia herättää kuitenkin tyytymättömyyttä, koska mahdollisuus poikkeusluvan saamiseen ei auta akuutissa vahinkotilanteessa. Korvausten osalta vahinkojen syntymisen ja avustusten maksamisen välinen aika voi olla pitkä, jopa puolitoista vuotta. Voidaan myös pitää epätarkoituksenmukaisena, että julkisia varoja käytetään lisääntyvässä määrin runsaslukuisena esiintyvän lajin aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

Hallituksen esityksessä metsästyslakia (615/1993) muutettaisiin siten, että naakka siirrettäisiin rauhoittamattomien lintujen luetteloon. Muutos tarkoittaisi sitä, että naakkojen pyydystäminen ja tappaminen olisi mahdollista metsästyslaissa säädetyllä tavalla. Metsästyslain mukaan alueen omistajalla tai haltijalla on oikeus pyydystää tai tappaa alueellaan oleva rauhoittamaton eläin. Oikeus pyydystää tai tappaa rauhoittamaton eläin on myös rakennuksen omistajalla tai haltijalla, jos rauhoittamaton eläin tavataan rakennuksessa tai sen pihapiirissä, sekä metsästysvuokraoikeuden haltijalla ja metsästysluvan saaneella, jollei vuokrasopimuksesta tai luvasta muuta johdu. Rauhoittamattoman eläimen pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimelle, riistaeläimelle tai rauhoitetulle eläimelle. Metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään myös muun muassa kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä, ampuma-aseita koskevista vaatimuksista sekä asutuksesta johtuvista rajoituksista.

Kaikkien lintujen pesimäaika on rauhoitettu, joten myös naakalle säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella pesimäajan kattava rauhoitusaika, jonka aikana naakkojen pyydystäminen olisi mahdollista vain Suomen riistakeskuksen myöntämän poikkeusluvan tai metsästyslaissa säädetyn ilmoitusmenettelyn nojalla. On kuitenkin huomioitava, että naakat aiheuttavat vahinkoa ympäri vuoden, ja vahinkopiikit ajoittuvat pesimäajan ulkopuolelle.

Lainmuutoksella vähennettäisiin epätarkoituksenmukaista poikkeuslupabyrokratiaa, säästettäisiin valtion varoja sekä annettaisiin vahingonkärsijöille paremmat mahdollisuudet vahinkojen rajoittamiseen. Toisin kuin esimerkiksi merimetson ja valkoposkihanhen kohdalla, lintudirektiivi ei estä naakan siirtämistä metsästettäväksi lajiksi. Rauhoituksen lopettamisen jälkeen naakkojen aiheuttamista vahingoista ei enää maksettaisi korvausta. Naakka on runsaslukuinen lintulaji niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa, eikä sen rauhoituksen jatkamiselle ole perusteita.

Lisäksi esityksessä säädettäisiin Suomen riistakeskuksen toimivallasta tiettyjen poikkeuslupien myöntämiseen rauhoittamattomien lintujen pyydystämistä ja tappamista koskevan ilmoitusmenettelyn yhteydessä. Tällainen lupa on esimerkiksi lupa muutoin kielletyn pyyntivälineen käyttämiseen. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös muutamia kielellisiä korjauksia. Ehdotettu laki tulisi voimaan 1.8.2018.